

Dünya Habitat Günü Nedir?

Dünya Habitat Günü, her yılın ekim ayının ilk pazartesi günü kentlerin ve kasabaların durumunu göz önüne almak için kutlanır. Dünya Habitat Günü ilk olarak 1985 yılında Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği tarafından kararlaştırılmış ve ilk 1986 yılında kutlanmaya başlanılmıştır. Dünya Habitat Günü'nün hedefi tüm insanların en temel hakkı olan barınma konusunda çalışmalar yapmak ve tüm yerleşimlerde bu hakkı elde etme konusunda yaşanan eksiklikleri gidermektir. Bu hedeflerle birlikte Dünya Habitat Günü insanlara yaşadıkları kentin geleceğini belirleyebilecekleri güce sahip olduklarını hatırlatmayı sağlar.

Temalar

Dünya Habitat Günü çerçevesinde her yıla özel bir tema belirlenir ve yapılacak etkinlikler bu temayla birlikte ilgili alt temalar etrafında toplanmaktadır. Önceki yıllarda seçilen temalara örnek olarak; "Evsizler için Barınak", "Bizim semtimiz" ve "Daha Güvenli Şehirler" gösterilebilir.

Birleşmiş Milletler kuruluşundan bugüne dünyanın dört bir yanında yoksulluk ve açlık başta olmak üzere bu sorunlarla mücadele etmektedir. UN-Habitat ile birlikte bu geniş çaplı mücadelenin konut ve yaşam alanlarındaki çözümleri aranmaktadır. Dünya Habitat Günü ile her yıl belirli temalar çerçevesinde bu sorunların dile getirilmesi, harcanan kaynakların doğru yönlendirilmesi ve sorunlara doğru yöntemlerle yaklaşılması açısından kayda değer bir mihenk taşı olmaktadır.

Kentlerin sorunları

Kentlerde yaşanan yoksunluk, evsizlik ve eşitsizlik konuları ve bir kentte bütün olarak hissedilen yoksulluk sorunlarına dikkat çekilmesi için D.H.G. önemli bir alan sergilemektedir. Bu sorunlar dünyanın her bölgesinde yaşanmaktayken, sorunu yaşayan kişiler haricinde çoğu zaman göz ardı edilmektedir. New York, Hong Kong ve İstanbul gibi metropol kentlerde dışlanan topluluklar, işsizler, evsizler ve gecekondu sakinleri gibi ortaya çıkan belirli kesimlerle sınırlı olduğu düşünülen sorunlar Afrika ya da bazı Orta Doğu ülkelerinde ulusal düzeyde ortaya çıkabiliyor.

UN-Habitat için Dünya Habitat Günü'nde göz önünde bulundurulması gereken konulardan bir diğeri de kentsel yayılma. Habitat kentsel yayılma ve beraberinde getirdiği sorunlar için kent planlaması ihtiyacını ve kentlerdeki büyümenin kontrol altına alınması gerektiğini ortaya koyuyor.

Göç ve Fırsatlar

Kentlerin gelişmesiyle birlikte köyden kente göç de artmaya devam ediyor. Geçmişte %30'larda olan kentte yaşama oranı bugün %50 seviyesini geçmiş durumda. İnsanlar kentleri fırsatların kaynağı ve daha iyi bir yaşama açılan kapı olarak görmekte. Köyden göç edenlerin bir kısmı hayallerindeki fırsatları yakalayamazken, bu sonucun kente olan göçe bir etkisi olmamakta ve göç devam etmektedir.

Şehirler, özellikle büyükşehirler gerçekten de birçok fırsat barındırır. Üretimin, tüketimin, canlılığın ve fikirlerin kaynağı şehirlerdir. Ancak şehirler insanlarla birlikte yaşamaktadırlar. Fırsatları yaşatmak için bu fırsatların sürdürülebilir ve ticari olarak “kârlı” olmaları gerekir. İnsanların çekindiği, dışladığı ve uzaklaştığı bölgeler bu biçimde fırsatlar yaratmaktan yoksundurlar. Bu bölgeler bazen bir mahalle, bir sokak ve başlı başına bir kent olabilmektedir.

Adil kent, Adil yaşam Hakkı

İyi planlanmış şehirler yeni iş kolları yaratabilir ve kent bünyesinde yeni girişimlere olanak vererek hem kent sakinleri hem de gelecekteki kentliler için de fırsatlar üretmeye devam edebilir. Bunun dışında yoğun göç ve kente çekilen nüfusun verimli değerlendirilememesi sonucunda kent düzensiz bir büyüme rejimine girebilir. Bu düzensiz büyümeyle birlikte kentlerde adalet ve eşitsizlik sorunları, sosyal ayrışma ve uca kayma görülebilmektedir. Eşitlikçi bir konut politikası bunun önüne geçmek için kilit bir rol oynamaktadır.

UN-Habitat dünya genelinde eşitlikçi politikalar yürütmekte ve başkaları tarafından yürütülen bu politikaları desteklemektedir. Kent içerisindeki ayrışım ve adaletsizliğe karşı farkındalık yaratmak için çalışmaları devam etmektedir.

Küresel Isınma'nın Etkileri

Küresel Isınma ile ilgili sakıncaların artmasıyla birlikte Dünya Habitat Günü de atık yönetimi ve atık üretiminin azaltılmasıyla ilgili temalarla atık mücadelesine destek vermiştir. D.H.G. 2011 yılında “Cities and Climate Change”, 2018 yılında “Municipal Solid Waste Management” ve 2019 yılında “Frontier Technologies as an Innovative Tool to Transform Waste to Wealth” temalarıyla bu konuya dikkat çekmiştir.

Habitat Onur Parşömeni

BM-Habitat Onur Parşömeni 1989 yılından itibaren verilmeye başlanmış ve günümüzde de dünyanın en saygın ödülleri arasında yer almaktadır. Ödül her yıl insan yerleşimleri, konut ve barınma politikaları, yerlerinden edilmiş topluluklar, büyüyen ve gelişen insan yerleşimleri ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından 11.si olan Sürdürülebilir Kent ve Topluluklar konularına yönelik çalışmalar yapan girişimlere verilir. Bireyler, organizasyonlar, özel sektör, kamusal ve kamusal olmayan girişimler, çift taraflı ve çok taraflı yardım kuruluşları ve Habitat Ajandası'nın herhangi bir partneri bu ödüle layık görülebilir.